

**CENTRALNY SZPITAL KLINICZNY
Uniwersytetu Medycznego w Łodzi
Klinika Ortopedii i Ortopedii Dziecięcej**

92-213 Łódź, ul. Pomorska 251
Tel. (42) 201 4250 Fax. (42) 201 4251

msynder@pro.onet.pl

Łódź, dnia 27 grudnia 2022 roku

R E C E N Z J A

rozprawy doktorskiej lekarza Roberta Stępnia pt.: „Wpływ przebytych złamań w obrębie łokcia na jakość życia”

Urazy kończyny górnej są często spotykane w praktyce lekarzy ortopedów. Jednymi z najcięższych urazów są te zlokalizowane w obrębie stawu łokciowego. Skomplikowana budowa anatomiczna tego stawu i liczba powikłań powstała w wyniku leczenia złamań tej okolicy sprawia, że urazom tym poświęcona jest znaczna część publikacji naukowych. Jak wynika z danych z piśmiennictwa nadal istnieją kontrowersje co do metod leczenia urazów w okolicy stawu łokciowego, same zaś wyniki dalekie są od doskonałych, a funkcja kończyny jest dość często niezadowolająca dla pacjentów.

Podjęcie więc przez Doktoranta badań nad tym zagadnieniem i próba oceny wpływu przebytego urazu na funkcję kończyny górnej należy przyjąć z uznaniem.

Przedstawiona mi do oceny rozprawa doktorska lekarza Roberta Stępnia jest estetyczną monografią, obejmującą 99 stron druku komputerowego, uzupełnionych 34 wykresami i rycinami oraz 52 tabelami. Piśmiennictwo specjalistyczne obejmuje 77 pozycji.

Rozprawę doktorską dr Roberta Stępnia, dość nietypowo rozpoczyna spis, zamieszczonych w pracy wykresów i tabel po którym przedstawia streszczenie rozprawy w języku polskim i następnie angielskim.

Po tych częściach pracy Doktorant przechodzi do właściwej tematyki rozprawy doktorskiej, rozpoczynając od krótkiego, wprowadzającego wstępu, w którym omawia istotę problemu związanego z urazami w obrębie stawu łokciowego, a następnie omawia w sposób bardzo ciekawy biomechanikę złamań analizowanej okolicy. W dalszej części pracy Doktorant omawia leczenie złamań okolicy stawu łokciowego, analizując leczenie poszczególnych kości wchodzących

w skład stawu łokciowego. Rozdział ten kończy ważne zagadnienie dotyczące następstw urazów stawu łokciowego

W rozdziale 3 Doktorant przedstawił założenia i cele swojej pracy. Doktor Stępień wychodząc ze słusznego założenia, że uraz w okolicy stawu łokciowego może doprowadzić do pogorszenia jakości życia chorych, którzy w obecnych czasach, oczekują powrotu pełnej sprawności kończyny, nawet po najbardziej skomplikowanych złamaniach, postanowił ocenić funkcję stawu łokciowego po przebyłym złamaniu tej okolicy.

Na przeprowadzenie badań Doktorant uzyskał zgodę Komisji Bioetycznej przy Warszawskim Uniwersytecie Medycznym nr AKBE/82/2022 z dnia 21 lutego 2022 roku.

W celu realizacji zamierzonych celów, Doktorant zakwalifikował 406 pacjentów leczonych w Klinice Ortopedii i Traumatologii Narządu Ruchu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego w okresie od 2014 do 2020 roku z powodu złamania przestawowego w obrębie stawu łokciowego. Doktorant analizował złamania kłykci kości ramiennej, głowy kości promieniowej oraz wyrostka łokciowego. Po analizie dokumentacji medycznej do dalszych badań zakwalifikowano 179 chorych, a po ograniczeniu górnej granicy wieku do 75 lat, do ostatecznej analizy pozostało 147 pacjentów. Pełne dane uzyskano od 65 pacjentów i ta grupa chorych poddana została ostatecznej analizie. W grupie tej było 30 mężczyzn oraz 35 kobiet.

Średnia wieku badanych wynosiła blisko 50 lat (27- 76 lat). Średni czas hospitalizacji wynosił 5 dni.

Ponieważ badania chorych odbywały się w okresie pandemii COVID-19, co uniemożliwiło osobiste spotkanie się z chorymi, Doktorant postanowił przeprowadzić badania zdalnie, bez bezpośredniego badania chorych, a jedynie w oparciu o odpowiedzi udzielone na rozesłane kwestionariusze.

Do oceny funkcji stawu łokciowego operowanych pacjentów Dr Stępień zastosował skalę MEPI i skalę oceny DASH. Do oceny jakości życia wykorzystał kwestionariusz EQ5D-5L Euroquol i EQ-VAS.

Uzyskane wyniki opracowano statystycznie przy pomocy wybranych testów.

W kolejnym rozdziale Doktorant omówił wyniki przeprowadzonych badań. Większość wyników przedstawił w bardzo estetycznych i czytelnych tabelach. Doktorant stwierdził, że najczęstszym urazem było złamanie wyrostka łokciowego (35 przypadków), a urazy najczęściej występowały u chorych w wieku 65-74 lat.

Przeprowadzona analiza statystyczna wielu parametrów ocenianych przez Doktoranta nie uwidoczniła spadku jakości życia ocenianego kwestionariuszem EQ5D-5L wśród wszystkich badanych pacjentów względem przyjętej normy populacyjnej. Na uwagę zasługuje spostrzeżenie Doktoranta, wzrostu jakości życia wśród chorych mężczyzn w wieku od 55-64. Stwierdzono także wzrost jakości życia u kobiet po przebytych złamaniu wyrostka łokciowego, przy jednoczesnym braku wpływu złamania przekłykciowego kości ramiennej i głowy kości promieniowej na jakość życia w pozostałych grupach.

Analiza zależności pomiędzy jakością życia po urazach stawu łokciowego, a BMI wykazała istotne statystycznie jej pogorszenie w grupie kobiet o wadze prawidłowej, natomiast nie uwidoczniło związku pomiędzy zmianami jakości życia, a BMI w pozostałych grupach.

Doktorant wykazał także istotnie gorszą jakość życia u chorych po przebytych złamaniach wieloodłamowych dalszego końca kości ramiennej oraz złamaniach głowy kości promieniowej niż u chorych z przezstawowym złamaniem wyrostka łokciowego. Ci ostatni chorzy mieli natomiast wyższą jakość życia niż pacjenci ze złamaniem wielołamowym wyrostka łokciowego.

Analizując kwestionariusz EQ5D-VAS gorszą jakość życia wykazywali pacjenci po przebytych złamaniu wielołamowym dalszego końca kości ramiennej niż po bocznym złamaniu błoczka kości ramiennej.

Wiek chorych nie miał wpływu na wynik kwestionariusza DASH, wykazano natomiast istotną statystycznie zależność pomiędzy wynikami kwestionariusza DASH, a rodzajem złamania wg AO/OTA. Wyniki kwestionariusza DASH były znamienne gorsze u chorych ze złamaniem przezstawowym końca dalszego kości ramiennej niż u chorych ze złamaniem wyrostka łokciowego.

Doktorant stwierdził także silną ujemną korelację pomiędzy wynikiem kwestionariusza DASH, a jakością życia mierzoną kwestionariuszami EQ5D-5L i EQ5D-VAS.

Analiza MEPI uwidoczniła niewielkiego stopnia zależność pomiędzy wiekiem chorych, a uzyskanym wynikiem, nie stwierdzono jednak wpływu lokalizacji złamania na wynik MEPI zarówno w całej badanej grupie, jak również w podziale na płeć chorych.

Ponadto z badań Doktoranta wynika, że pacjenci, którzy uzyskiwali wysokie wyniki w kwestionariuszu jakości życia, również uzyskiwali wysokie wyniki w MEPI.

W dalszej części rozprawy Doktorant przeprowadza dojrzałą i rzeczową dyskusję w której zawarł szczegółową analizę wyników uzyskanych na podstawie przeprowadzonych badań. Doktorant analizując szczegółowo wyniki swoich badań czyni swoisty wkład w rozwiązywaniu istotnych problemów związanych z problematyką złamań w okolicy stawu łokciowego. Polemika, którą przeprowadza jest dojrzała i rzeczowa. Zawiera najistotniejsze problemy poruszane w rozprawie doktorskiej. Poszczególne omawiane parametry omawia z dużą dokładnością.

Wnioski, w liczbie 5, zawarte po dyskusji, kończą zasadniczą część rozprawy doktorskiej lekarza Roberta Stępnia. Większość z nich ma znaczenie praktyczne i poznawcze, a także duże znaczenie dla lekarzy zajmujących się problematyką urazową.

Spis piśmiennictwa zawiera 77 pozycji i pochodzi z ostatnich 20 lat, poza rodzimym, w zasadzie angielskojęzyczne z dość dobrą reprezentacją prac z ostatnich 5 lat. Poszczególne pozycje piśmiennictwa są poprawnie cytowane w rozprawie.

Moje uwagi do pracy to :

1. Sam tytuł pracy powinien zawierać określenie staw łokciowy nie łokieć
2. Zbyt rozwinięta jest część statystyczna, która nie wnosi nic nowego ani wartościowego do pracy
3. Chciałbym uzyskać informacje od Doktoranta czy zdalna ocena chorych jest porównywalna z bezpośrednim badaniem pacjenta.

Na podstawie oceny całości pracy stwierdzam, że Autor wykazał umiejętność wyboru aktualnego zagadnienia naukowego, dobrał właściwą metodykę pracy i przeprowadził badania stosując prawidłowo dobrane metody. Wnioski pracy zredagował w oparciu o uzyskane wyniki. Wyniki badań Doktoranta, w mojej ocenie, mają znaczenie praktyczne dla lekarzy zajmującymi się problematyką urazów w obrębie stawu łokciowego.

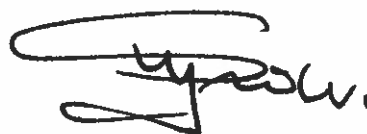
Rozprawa doktorska lekarza Roberta Stępnia pt.: *Wpływ przebytych złamań w obrębie łokcia na jakość życia* stanowi interesujący i nowatorski dorobek Autora i jednocześnie oryginalne podejście do problemu naukowego jakim są złamania okolicy stawu łokciowego. Przedstawiona mi do oceny praca świadczy o umiejętności formułowania problemów i założeń badawczych, a także o trafności wyboru metod i narzędzi badawczych

Rozprawa została starannie napisana i estetycznie udokumentowana. Doktorant wykazał dużą dociekliwość badawczą, dobre przygotowanie fachowe

oraz konsekwencję w realizacji wybranego zagadnienia naukowego. Przedstawiona praca prezentuje dobrą ogólną wiedzę teoretyczną Kandydata w dyscyplinie nauk medycznych, sam zaś Doktorant udowodnił, że potrafi samodzielnie przeprowadzić ciekawe badania naukowe.

Praca ta daje podstawy do stwierdzenia, że rozprawa doktorska spełnia warunki określone w art. 187 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2018 poz. 1668).

Z przekonaniem o jej wartości naukowej, a szczególnie praktycznej, mam zaszczyt przedstawić Przewodniczącemu Rady Dyscypliny Nauk Medycznych Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego w Warszawie wniosek o dopuszczenie lekarza Roberta Stępnia do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Prof. dr hab. med. Marek Synder